

آینده تعاون روستایی

مهندس محمد رضا چشمدیدی
نامه ۲۰ نماینده مجلس و درخواست آنها برای
تحقیق و تفحص از سازمان تعاون روستایی کافی
بود تا کار کمتر از یکماه وزیر جهاد کشاورزی
دست به کار شود و سیدمحمد موسوی که به
مدت ۲/۵ سال به عنوان مأمور وزارتخانه در
معاونت برنامه‌ریزی استان گلستان خدمت
می‌کرد را به عنوان جانشین شم‌آبادی به منصب
مدیرعامل سازمان مرکزی تعاون روستایی
بنشانند و تیمینه دانیالی را نیز به عنوان یکی
از اعضای هیات‌مدیره جایگزین سیدمهدی
کلاترحماتی از اعضای فعال هیات‌مدیره قبلی
کند.

اگرچه در ظاهر امر این تغییر و تحول امری
معمول و قابل پیش‌بینی بود، اما سکوت وزیر
جهاد کشاورزی و تصمیم یکباره وی، اندکی
تامل‌برانگیز است و حکایت از آن دارد که
شائبه سیاسی بودن مسایل مطروحه وجود
نارسانیه‌هایی در عملکرد سازمان تعاون
روستایی که طی یکسال گذشته همواره مورد
حمایت وزیر جهاد کشاورزی بوده، چندان هم
بیراه نباشد. به هر حال تشکیلی با گستره پوشش
۲۳ میلیون روستایی و ۶ میلیون عضو رسمی،
تشکل کوچکی نیست که به راحتی بتوان آن را
به حال خود رها کرد و نظارت دقیق و جدی بر
آن نداشت. از همه مهم‌تر آنکه عملکرد یک،
دو ساله این سازمان هم چنگی به دل نمی‌د،
به خصوص اینکه پس از اتمام کارهای صورت
گرفته، ابتدا کار خرید گندم به راحتی هر
چند نامترب دو دستی تقدیم وزارت بازرگانی
شد تا پس از چند دهه مابشر خرید محصول
کشاورزان مرجعی غیر از جهاد کشاورزی شود
و از سوی دیگر در مقوله خرید توافقی هم
کارنامه درخشانی از این سازمان بر جای نماند
و شد و چندین برابری قیمت زعفران در عرض کمتر
از یکسال و بر نرنگ شدن حلقه دلال و واسطه
در این بازار به خوبی نشان‌دهنده توفیق نداشتن
خرید توافقی توسط این سازمان است.

نارسانیه‌هایی موجود در ساختار توزیع،
اقتصاد آشفته بازار محصولات کشاورزی و به
سلمان نرسیدن ظرفیت‌های کشاورزی از جمله
مشکلات سه دهه گذشته بخش است که مدیران
مختلف این سازمان تاکنون نتوانسته‌اند آنها را
مرتفع و با حداقل کمازت کنند و این رویه‌ها بود
که در دوره شم‌آبادی هم ادامه داشت و حرکت
موتوری در جهت زودن و یا کم‌رنگ کردن آن
صورت نگرفت.

از سوی دیگر همانگونه که در درخواست
نمایندگان مجلس برای تحقیق و تفحص از این
سازمان قید شده است، مشکلات به وجود آمده
در راستای خرید توافقی، شیوه‌های نادرست آنها
انبارداری و فساد محصولات، نحوه ارتباط مالی
سازمان با اتحادیه‌ها... از جمله تکانی است که
برای نمایندگان ایجاد سوال کرده است.

سوال‌هایی که از یکسو کاملاً منطبق با
وظایف و رسالت سازمان است و از سوی دیگر
نشان‌دهنده اشراف اعضای کمیسیون کشاورزی
مجلس هشتم است که این اقدام سریع پارچه‌ای
امید بسیاری را روشن کرد، که این کمیسیون
متفاوت با کمیسیون دوره گذشته مجلس است.
اگرچه توفیق مدیرعامل توسط وزیر جهاد
کشاورزی صورت مساله را پاک نمی‌کند و
تحقیق و تفحص بر سر جای خود باقی است،
اما به نظر می‌رسد نوع نگاه به سازمان تعاون
روستایی باید دگرگون شود، چرا که این سازمان
بر جایگاهی قرار گرفته که شاه‌کلید مشکلات
بخش کشاورزی در آن قرار دارد و به نظر
می‌رسد مدیرعامل جدید بر صندلی ریاست
راحتی نشسته باشد.

از همه مهم‌تر آنکه بحث زیر مجموعه شدن
این سازمان در وزارت تعاون هم با وجود آنچه
از زمان وزارت مهندس محمود جنتی مطرح
شده بود، این بار جدی‌تر به نظر می‌رسد و آنگونه
که از ساختار و اساسنامه این سازمان برمی‌آید
نمی‌تواند مستقیم چندان غیرمتعارف باشد، اما
توجه به گسترده‌گی بخش کشاورزی، مشکلات
ساختاری و کهنه این بخش و همچنین نیاز به
ارتباط مستقیم با متولی تولید که وزارت جهاد
کشاورزی باشد، کمی این تصمیم را با چالش
روبروی می‌کند، چرا که چندان سازگار نخواهد
بود که سیاستگذار اعطایی یک مجموعه
وزارتخانه دیگری باشد و مدیران و چارچوب
کار سازمانی بر تریس ر وزارتخانه دیگری
تربسیم کند و از سوی دیگر وزارت بازرگانی هم
به عنوان وزارتخانه‌ای ثالث کار خرید مهم‌ترین
محصول یک بخش را بر عهده بگیرد.
به هر حال به نظر می‌رسد هر گونه تغییر و
تحول در این بخش با توجه به اساسنامه‌های
زمانی و ویژگی‌های این بخش نیازمند تامل و
دید جامع‌نگر باشد.

«دنیای سبز» تحولات اخیر تعاون روستایی را بررسی می‌کند
خانه تکانی اسکندری در تعاون روستایی

سازمان تعاون روستایی زیرمجموعه وزارت تعاون می‌شود!

علیرضا صافخو

منتفی شدن برگزاری گردهمایی شش
هزار مدیرعامل تعاونی‌های روستایی
سراسر کشور در آیین افتتاحیه هفته
جهاد کشاورزی امسال آن هم در حالی
که برنرها و پلاکاردهای تبلیغاتی تعاونی‌ها
آماده شده بود و میهمانان در میانه‌راه
با انتهای مسارت به تهران بودند، از
شکل‌گیری اتفاقی غیرمعمول در حوزه
کشاورزی کشور حکایت داشت که
ترک‌های آن چنان آیین‌های تجلیل از
نمونه‌ها را متاثر کرد که در فاصله یکماه
پس از هفته جهاد کشاورزی و در حالی که
هنوز دو ماه نیز به پایان سه سالگی دوره
ماموریت دو عضو از سه عضو هیات‌مدیره
سازمان یاد شده باقی مانده بود حکم
عزل دو عضو خراسانی هیات‌مدیره صادر
گردید و تنها حکم ماموریت صفاقایی در
آنها تاهمه‌زده شد است.

تعمیر محمدعلی شم‌آبادی (مدیرعامل
و رییس هیات‌مدیره) و سیدمهدی
کلاترحماتی (قائم‌مقام مدیرعامل و عضو
هیات‌مدیره) در حالی به رای وزیر جهاد
کشاورزی محقق می‌شود که موقعیت
سیاسی شم‌آبادی در جمعیت اینارگران
دیگری از نکات فراموش شده اساسنامه
این سازمان اجرایی شود، عمر مدیریت
و رحمانی نیز که وجهه تشکل‌گرایی و
تعاونی او ریزانده دست‌اندرکاران بخش
است نمی‌تواند از شوک تصمیم وزیر
رهايي یابد!

الته نمی‌توان نوع مواضع شم‌آبادی در
هفته جهاد کشاورزی امسال را نیز نادیده
گرفت که در سخنرانی خود- پیش از
حضور رییس‌جمهوری و وزیر جهاد
کشاورزی- واگذاری برخی اختیارات و
مسئولیت‌های سازمان تعاون روستایی به
وزارت بازرگانی و نظایر آن را نکوشی کرد
و یا به صورت تلویحی، کمرنگی تجلیل
وزیر از تعاونی‌های نمونه را در آیین
جایگزینی برنامه روز نخست مورد شمامت
و سرزنش قرار داد.

سخنرانی که در جمع هزاران مدیرعامل
تشکل‌های تعاونی و خدماتی بخش
کشاورزی صورت گرفت و ساعتی بعد
وقتی وزیر جهاد کشاورزی به گفته
خودش در حال ارائه دستاوردهای ۳ ساله
دولت نهم در بخش کشاورزی بود، موج
اعتراف از میانه‌های سخنرانی محمدرضا
اسکندری جو نگران‌کننده‌ای را بر فضای

شبیستان مصلی تهران حاکم کرد، به
گونه‌ای که فرید اجزالی معاون آب و
خاک و صنایع وزارت جهاد کشاورزی که
از معتمدان وزیر جهاد کشاورزی و به‌ویژه
رییس‌جمهوری است در گردهمایی
کانون‌های هماهنگی تشکل‌های بخش
کشاورزی کشور- فردای روز گردهمایی
مصلی- شدت تأثر خود را از شعرا و
اعتراض‌های گسترده آشکار می‌سازد
و می‌گوید: «ما برای گردهمایی ۶ هزار
نفری در مصلی تهران هزینه نکرده بودیم
تا عده‌ای شعارهای نامربوط مطرح کنند

و مطمئن باشید من دیگر حاضر به حضور
در این گونه گردهمایی‌ها نخواهم شد! تأثر
اجزالی در ارتباط با این موضوع به قدری
غلظت بود که شاید اگر امکان بازرگان‌دین
تقوم و عقرب‌های ساعت به بعدناظر
۱۳۸۷/۲/۲۰ بود، رییس‌جمهوری و وزیر
جهاد کشاورزی به هر شکل ممکن ترجیح
می‌دادند به گونه‌ای آیین پیش‌بینی شده
روز نخست را برگزار کنند که شخص
وزیر جهاد کشاورزی ۴۸ ساعت مانده
به گردهمایی ناگزیر نباشد به صورت
حضور در شبستان مصلی تهران حضور
یابد و بر تغییر بنرها بر مبنای حذف
شعارهای تعاون از پلاکاردها که تعاونی‌ها
برای آنها هزینه‌های سنگینی را متحمل
شده بودند نظارت موشکافانه کند!
در هر صورت هم‌زمان با ایلمی که
رحمانی قائم‌مقام سازمان تعاون روستایی
در حال برگزاری جلسه‌های مشترکی با

محمد موسوی، رییس هیات‌مدیره تعاون روستایی

تیمینه دانیالی، نماینده مجلس

تعاونی‌های نظارتی نیز در راستای واگذاری
نظارت مردم به مردم در حال نهایی شدن
بود تا به تدریج سهم مداخله‌های دولتی
در امور سازمان کاهش یابد.
رحمانی با استناد به اینکه تا زمان
مستقر شدن شک سیستم طراحی شده
نمی‌توان و نباید از کارکرد مثبت یا منفی
اصل سیستم صحبت کرد، افزود: در دوره
مدیریت جدید پروژه باز مهندسی در
دستور کار قرار گرفت که یکی از اصل‌های
شاخص در آن استفاده از مدیران باسواد
و متخصص در راس تعاونی‌های تولیدی و خدماتی
کشاورزی بود.
این کارشناس تعاونی‌های کارشناسی
با یادآوری اینکه هر سیستمی ۳ مرحله
طراحی، استقرار و بهبود را شامل
می‌شود، تصریح کرد: در مورد سازمان
تعاون روستایی نیز سیستمی نیز دوره
آخر در حال پیاده‌سازی بود.
وی در پاسخ به پرسش «دنیای سبز»
در مورد دلیل مستقر نشدن سیستم
په‌رغم گذشت بیش از ۴۰ سال از تدوین
اساسنامه سازمان گفت: دلیل آن درک
نشدن ماهیت این سیستم توسط متولیان
امر بوده است.
وی با اظهار امیدواری از اینکه مدیران
جدید سازمان تعاون روستایی تا زمان

مستقر شدن کامل سیستم از واگذاری
و یا تغییر اساسنامه خودداری کنند،
تاکید کرد: به اعتقاد اینجانب هر گونه
شائبه‌زنگی و قضاوت در راستای انحلال یا
تغییر بدون تجربه عملکرد سیستم پس
از استقرار، خیانت به جامعه ۲۳ میلیون
روستایی خواهد بود!
به هر حال اگرچه رحمانی حاضر نشد
در مورد انگیزه‌های وزیر جهاد کشاورزی
در مورد این عزل و نصب‌ها موضع‌گیری
کند و سکوت را از آن سوی گوشی تلفن
به‌عنوان نظر ترجیح داد، اما براساس
برخی گمانه‌زنی‌ها به نظر می‌رسد دلایلی
عقربتی و به تغییر عده‌ای سیاسی و
انتخاباتی بر این تغییر دلالت داشته
باشد و اگرچه سکوت رسانه‌های شم‌آبادی
طی دو سال اخیر و نداشتن نشست‌های
حاکمی از دلیل صوری انتصاب وی باشد.
روابط عمومی سازمان سؤال‌رنگیز
نمود و ارباب جراید از بی‌تفاوتی
مدیرعامل سازمانی که روزگاری به عنوان
مدیرعامل سازمان فرش ایران سالی دو
بار هم نشست مطبوعاتی برگزار می‌کرد
دلخوش بودند و حتی تلاش خبرنگار
«دنیای سبز» را تا نظله ضحیح‌بندی
هفته‌نامه با رییس معزول تعاون روستایی
تا دقیقه ۹۰ مقدر نشد، اما برخی
وزارت تعاون جدی‌تر می‌شود و دست‌کم
می‌توان انتظار داشت در کمترین تحول
ممکن انتصاب مدیرعامل و اعضای
هیات‌مدیره سازمان تعاون روستایی به
وزیر تعاون واگذار شود و از اختیار وزیر
جهاد کشاورزی خارج گردد.

رییس کمیسیون کشاورزی مجلس در گفت‌وگو با «دنیای سبز»

تحقیق و تفحص ما سیاسی نیست

تصمیم ۲۰ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی برای تحقیق
و تفحص از سازمان تعاون روستایی به دلیل آنچه ناراضحیاتی کشاورزان
از مشکلات سازمان تعاون روستایی عنوان شده است و مصادیق دلیل
درخواست این تحقیق در نامه نمایندگان امضاکننده آمده است و گزارش
مشروح آن در گزارش «پرونده تعاون روستایی در بهارستان» به قلم یکی
از همکارانم در همین شماره منتشر شده است، خبرنگار ما را بر آن
داشت تا در این ارتباط گفت‌وگوی کوتاه تلفنی را با عباس رجایی رییس
کمیسیون کشاورزی آب و منابع طبیعی مجلس هشتم داشته باشیم تا به
برخی از شائبه‌های حواشی این تحقیق و تفحص پاسخ داده شود.

دلیل رجایی! چه شد که به یکباره تغییر و تحول در راس سازمان تعاون روستایی صورت گرفت؟
اول تغییر مدیرعامل و قائم‌مقام وی در سازمان یاد شده در حیطه اختیارات وزیر جهاد کشاورزی است و دلیل آن هم برای
ما روشن نیست.

برخی تصور می‌کنند هم‌زمانی این تحولات و طرح تحقیق و تفحص سیاسی است. ارزیابی شما از این مساله چیست؟

توجه به شناختی که از امضاکنندگان نامه دارم مطمئن هستم این درخواست سیاسی نیست و گزارش‌های متعددی که
در ارتباط با خرید توافقی محصولات کشاورزی، فاسد شدن مقدار زیادی از محصولات خریداری شده و شیوه‌های نادرست
انبارداری، نحوه پرداخت وجه مربوط به خریده‌های محصولاتی که این سازمان مسوولیت آن را داشت، به همراه نحوه ارتباط
مالی و سایر سازمان یاد شده با اتحادیه‌ها به دست نمایندگان می‌رسید انگیزه این تحقیق و تفحص شد.
یعنی استنباط تغییر دو عضو ارشد سازمان تعاون روستایی در راستای انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۸۷ را
تکذیب می‌کنید؟
اظهارنظر در این مورد زود است. اگرچه شاید بتوان این گونه هم تعبیر کرد که علاقه‌مندان عزل دو مقام یاد شده از تمایل
نمایندگان به تحقیق و تفحص استفاده کرده‌اند.

فکر می‌کنید تا چه حد احتمال قضاوت کارنامه‌ای منفی از عملکرد مدیران تعاون روستایی زیاد باشد؟
در حال حاضر نباید و نمی‌توان قضاوت کرد تنها در رابطه با واکنش‌های صورت گرفته می‌توانم بگویم حجم آنها در حدی
است که نمایندگان را در رابطه با این تحقیق و تفحص مصمم کرده است!

صاحب‌نظران معتقدند که تغییر و تحولات
اخیر در راستای روند حذف ۲ مدیر
ارشد این خراسان بوده است؛ چرا که آنها
معتقدند در ابتدا عزل غیرمنظره حسین
صفايي معاون توسعه منابع انسانی وزارت
جهاد کشاورزی که اهل مشهد است؛ و ترمبار منصوب
اخیرا نیز از سوی محمدباقر قالیباف،
شهردار تهران به سمت مدیرعاملی
سازمان میادین میوه و ترهبار منصوب
شده است گویای انگیزه‌های غیرمرتبط با
مسائل مدیریتی در سازمانی بوده است
که با ۶۵۰ شرکت و اتحادیه تعاون
روستایی در قالب ۸ تشکل مرکزی و ۶
میلیون نفر عضو و پوشش‌دهنده دست‌کم
۲۳ میلیون جمعیت روستایی نقش
حایز اهمیتی در سازماندهی انتخابات
ریاست‌جمهوری سال ۱۳۸۸ دارد!
فارغ از درستی و نادرستی این انگیزه
مزمه‌های دیگری نیز هم‌زمان با انگیزه
این عزل و نصب‌ها به گوش می‌رسد
و آن انحلال سازمان تعاون روستایی
است. سازمانی که هدف از تاسیس آن
خدمات‌رسانی به جمعیت تولیدکننده
۱۰۷ میلیون تن تولیدات کشاورزی
است که ۹۷ درصد آن در روستاها
تولید می‌شود. در این ارتباط بحث‌های
متعددی مزمه می‌شود که «دنیای سبز»
تحلیلی به موشکافی آن بپردازد، اما در
اشاره‌ای کلی می‌توان اعلام کرد انتصاب
سیدمحمد موسوی، معاون برنامه‌ریزی
استادری گلستان که دانش‌آموخته
مهندسی کشاورزی و منبع طبیعی است
می‌کوشد در شماره‌های آینده به صورت
و شش و چندین برابری قیمت زعفران در عرض کمتر
از یکسال و بر نرنگ شدن حلقه دلال و واسطه
در این بازار به خوبی نشان‌دهنده توفیق نداشتن
خرید توافقی توسط این سازمان است.
نارسانیه‌هایی موجود در ساختار توزیع،
اقتصاد آشفته بازار محصولات کشاورزی و به
سلمان نرسیدن ظرفیت‌های کشاورزی از جمله
مشکلات سه دهه گذشته بخش است که مدیران
مختلف این سازمان تاکنون نتوانسته‌اند آنها را
مرتفع و با حداقل کمازت کنند و این رویه‌ها بود
که در دوره شم‌آبادی هم ادامه داشت و حرکت
موتوری در جهت زودن و یا کم‌رنگ کردن آن
صورت نگرفت.